

GEOGRAFIE DOPRAVY

ÚVODNÍ PŘEDNÁŠKA

Studijní literatura

- česká:
 - Brinke, J. (1998): **Úvod do geografie dopravy**
 - Folprecht, J (2006): **Dopravní geografie I.**
 - Mirvald, S. (1999): **Geografie dopravy I. – III.**
 - Toušek, V., Kunc, J., Vystoupil, J. a kol. (2008): **Ekonomická a sociální geografie**
- zahraniční:
 - Rodrigue, J. - P. (2006): **The Geography of Transport Systems**
 - Hoyle, B., Knowles, R. (1998): **Modern Transport Geography**
 - Nuhn, H., Hesse, M. (2006): **Verkehrsgeographie**

Další studijní materiály

- časopisy:
 - **Journal of Transport Geography**
 - **Doprava – ekonomicko-technická revue**
- statistiky:
 - **EUROSTAT**
 - **MDČR – Ročenky dopravy**
 - **Český statistický úřad – Statistická ročenka ČR**
- další materiály:
 - **Dopravní politika ČR**
 - **Dopravní politika EU**
 - **Panorama of Transport 2009**
- mezinárodní i české organizace zabývající se dopravou (např. UITP, ...)
- krajské úřady (odborný rozvoj, dopravy)
- neziskové organizace (Oživení, Nadace Partnerství, Arnika, ...)

Významní čeští geografové dopravy

- **Historie**

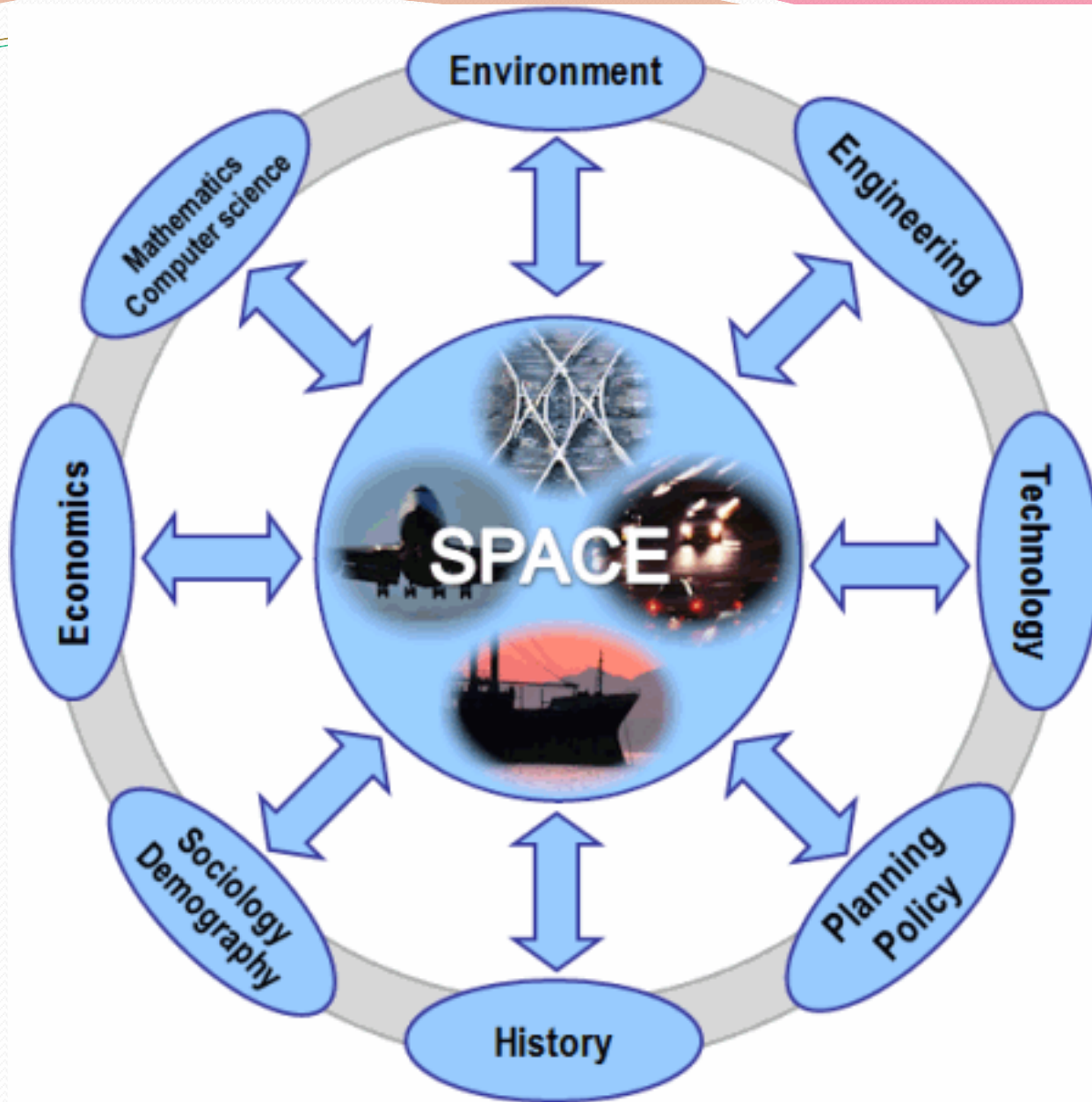
- Josef Brinke
- Stanislav Mirvald
- Stanislav Řehák
- Josef Hůrský, ...

- **Současnost**

- Miroslav Marada (UK Praha)
- Daniel Seidenglanz (MU Brno)
- Milan Viturka, Stanislav Kraft, ...

Geografie dopravy

- obrovský význam pro fungování současného světa
- de facto se dá říci, že je oporou současných prostorových a funkčních vztahů dosahujících globálních rozměrů
- působí na svět a společnost nejen pozitivně, ale i negativně (zábor půdy, exhalace, kongesce – „dopravní zácpy“, nehody, ...)
- díky své šíři se dopravou zabývá celá řada vědních disciplín, mezi kterými je i geografie

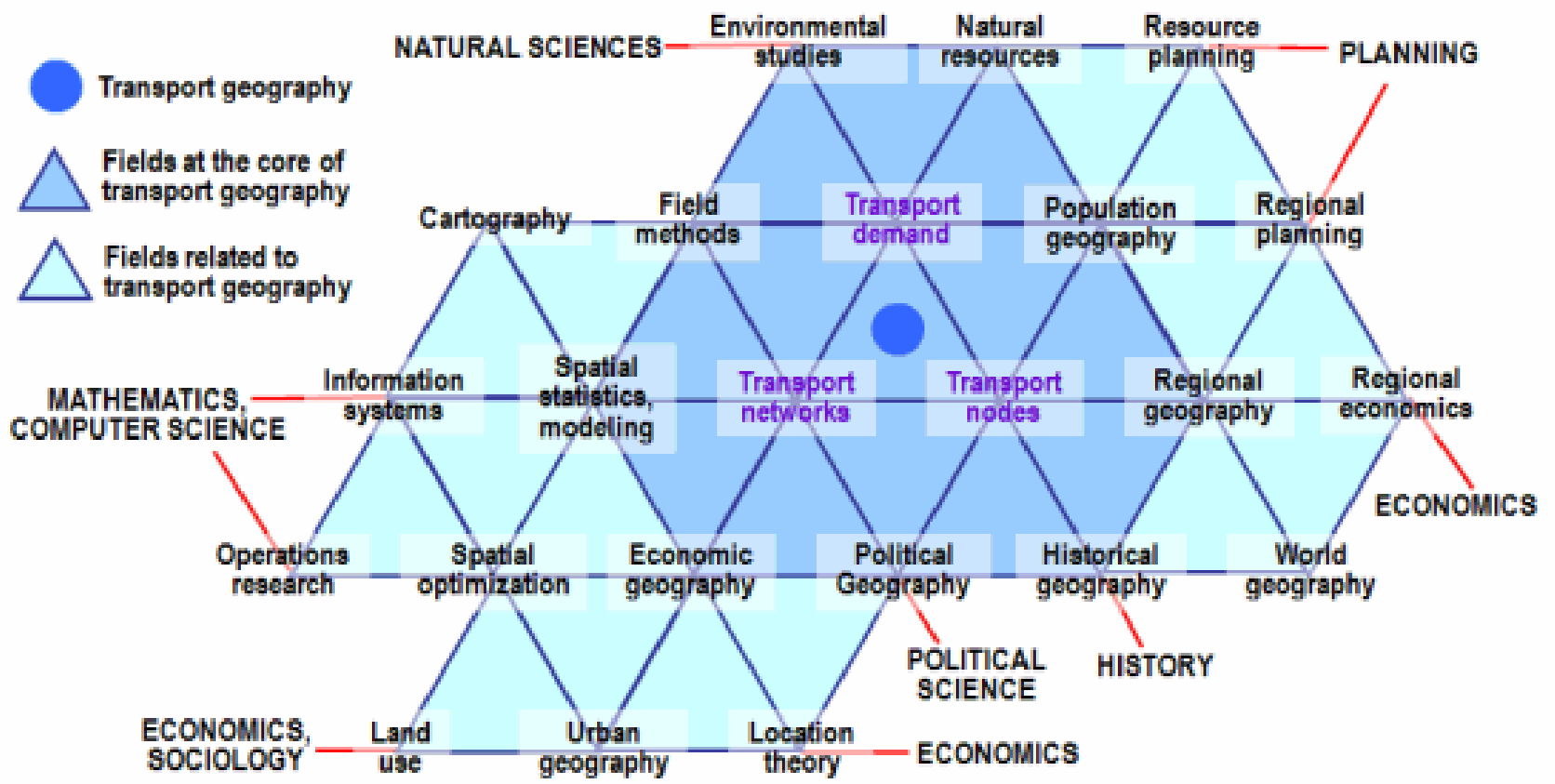

- **DEFINICE: dílčí geografická disciplína, která se zabývá pohyby nákladů, osob a informací, a to v širokém společenském i fyzickogeografickém kontextu**
- důvody zájmu dle Rodrigua (2006):
 - geografie se obecně zabývá prostorovými vztahy, díky čemuž musí sledovat i dopravní sítě, jakožto hlavní oporu prostorových interakcí
 - doprava a její složky jako důležitá součást geografického prostoru (dopravní plochy jako součást land-use)
- samostatná geografie dopravy vzniká až ve druhé polovině 20. století osamostatněním se od ekonomické geografie (především z důvodu rostoucí mobility)

Hlavní směry studia geografie dopravy (dle Seidenglanz 2008)

1. studium vlastního „dopravního fenoménu“
 1. dopravní síť
 2. dopravní uzly a terminály
 3. analýza dopravních služeb
 4. studium pohybu zboží nebo (a) osob
2. studium dopravy jako spoluaktéra změn v geografickém prostoru
 - velká provázanost mezi rozvojem dopravy, urbanizací, rozvojem hospodářství atd.
 - doprava je součástí ekonomického systému, kde působí především jako logistický prvek
 - (až do 70. let 20. století považována za zásadní lokalizační faktor, který stojí vně hospodářských činností)
3. studium otázek spojených s trvalou udržitelností dopravních systémů
 - relativně nový směr

Pole pôsobnosti geografie dopravy

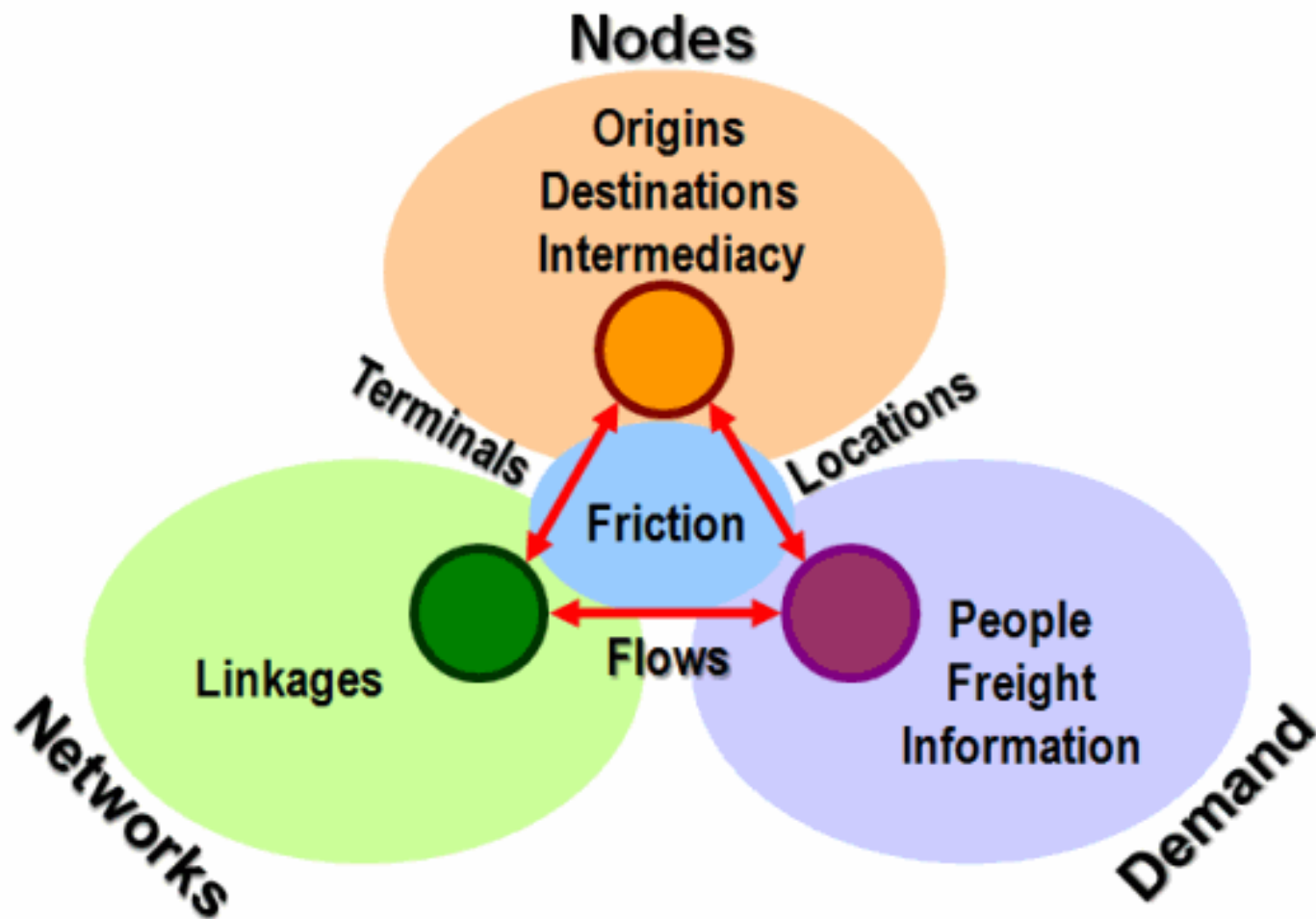
Dopravní systém

- je tvořen navzájem provázanými **složkami**:

1. Dopravní prostředky
 - soubor pohyblivých zařízení
2. Dopravní cesty
 - část prostoru upravená či používaná pro dopravu (pohyb dopravních prostředků)
3. Dopravní zařízení
 - (ostatní dopravní infrastruktura)
 - soubor technických objektů sloužících k dopravě

Dopravní systém

Základní pojmy

- **dopravní cesta (komunikace)**
 - pás terénu spojující dva koncové body, na němž se uskutečňuje doprava
- **dopravní bod**
 - místa ležící na dopravních cestách, na nichž se uskutečňuje vykládka x nakládka x překládka nákladu, resp. výstup x nástup x přestup cestujících
- **dopravní uzel**
 - je dopravní bod, v němž se sbíhají nejméně tři dopravní cesty

dopravní cesty + dopravní body = dopravní síť

- **dopravní linka**
 - pravidelné dopravní spojení uskutečňované konkrétním dopravním prostředkem, mezi konkrétními body a v konkrétním čase
- **dopravní tah**
 - svazek dopravních linek ve stejném směru
- **další pojmy viz. Brinke 1998**